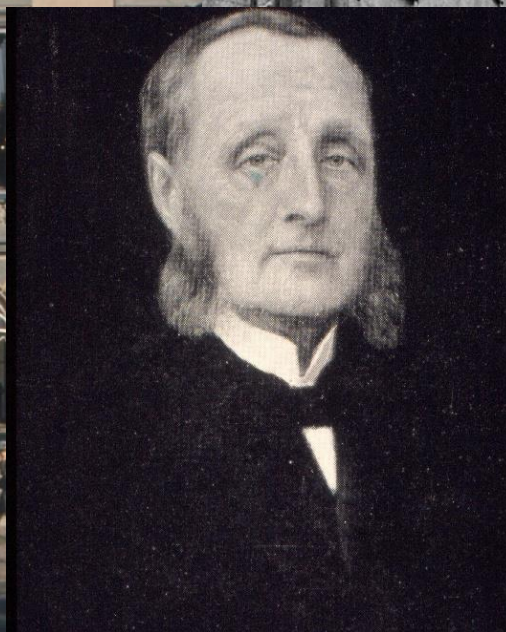
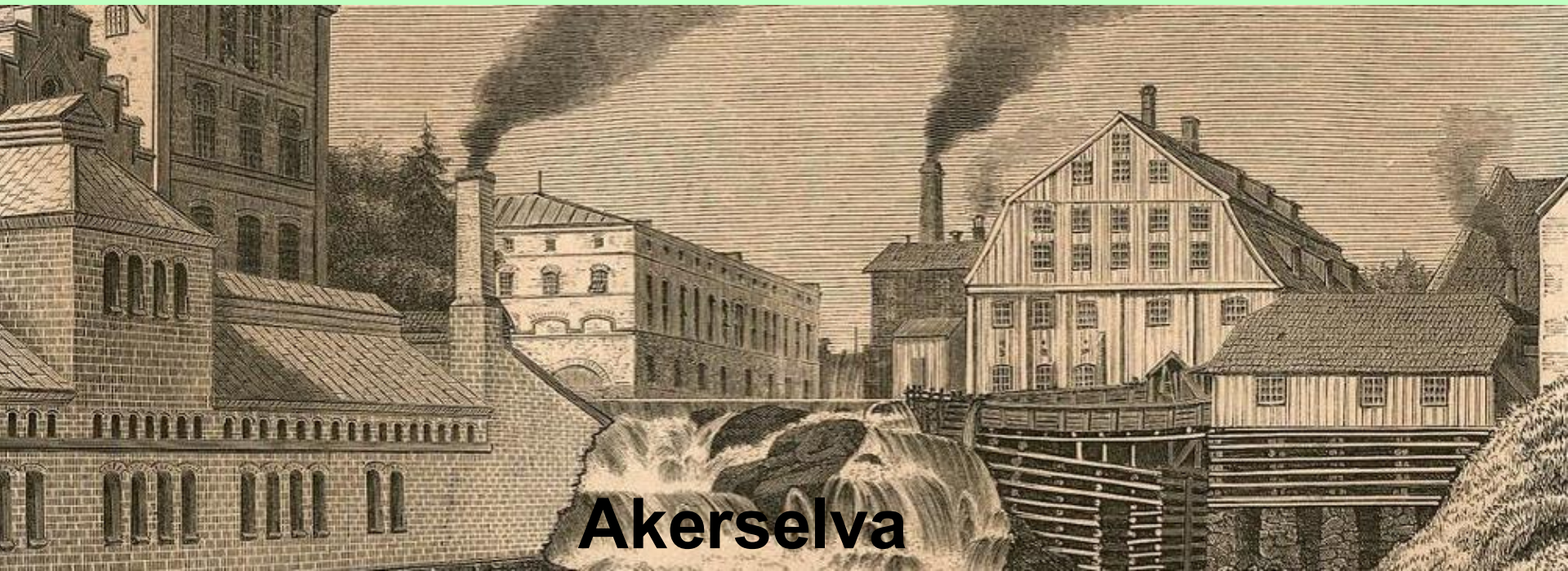

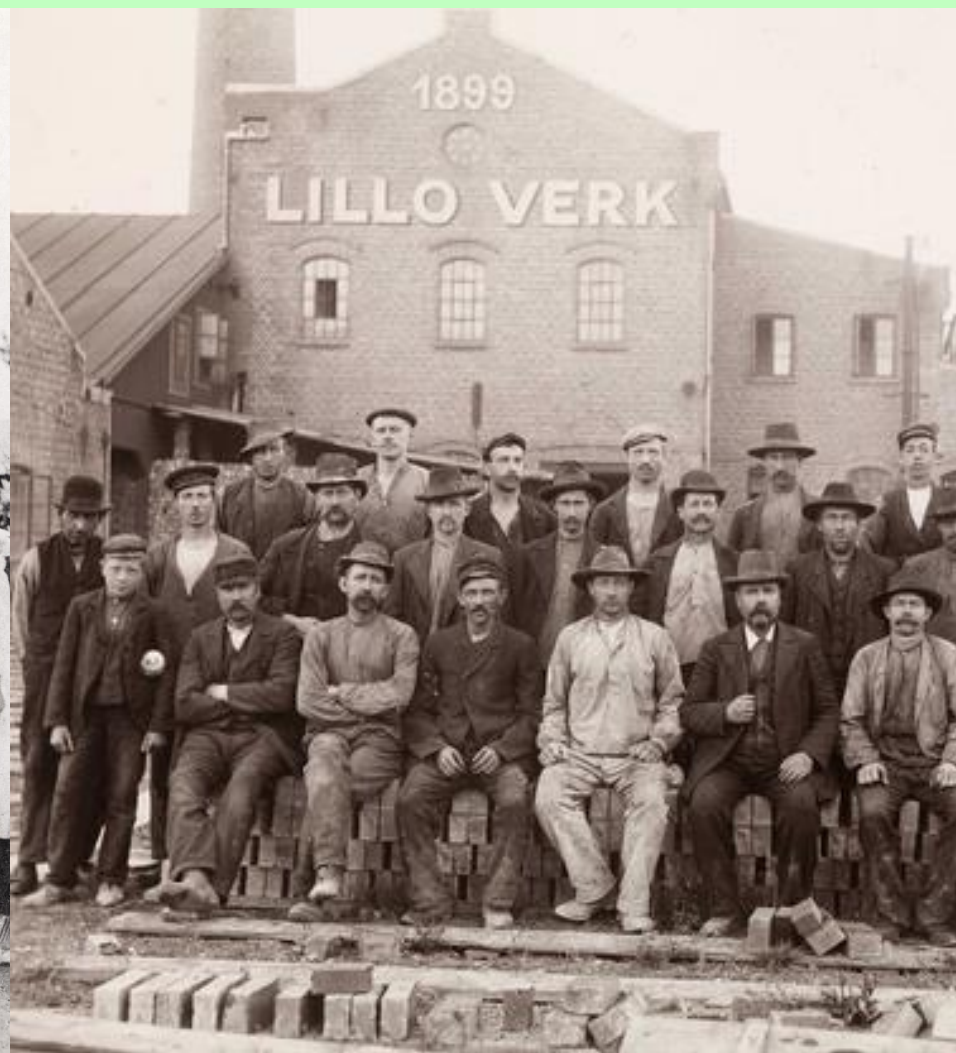
Klasseskiller i Oslos boligbygging fra 1850

Bellevuehøyden

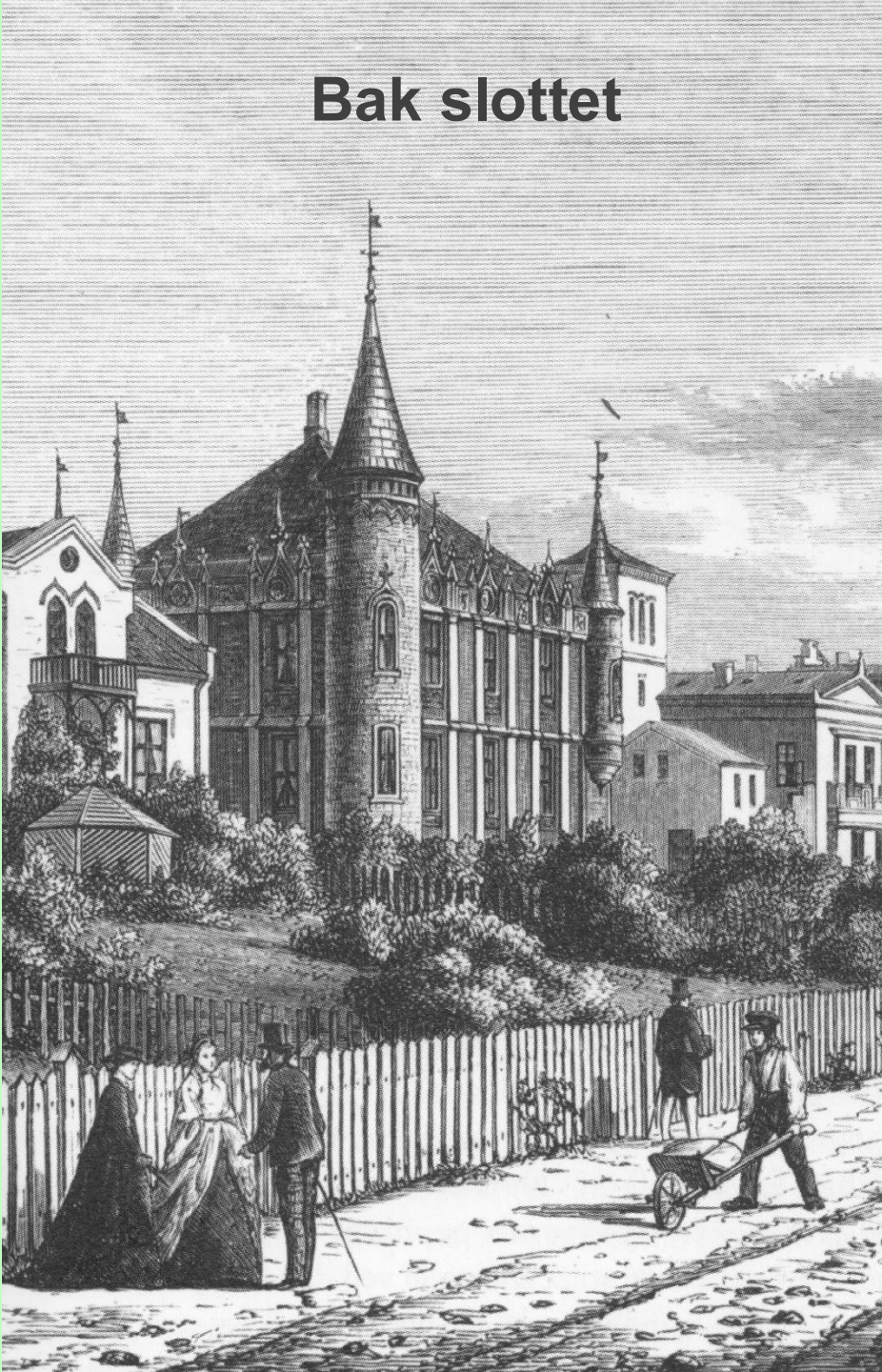
(1824 – 1849)

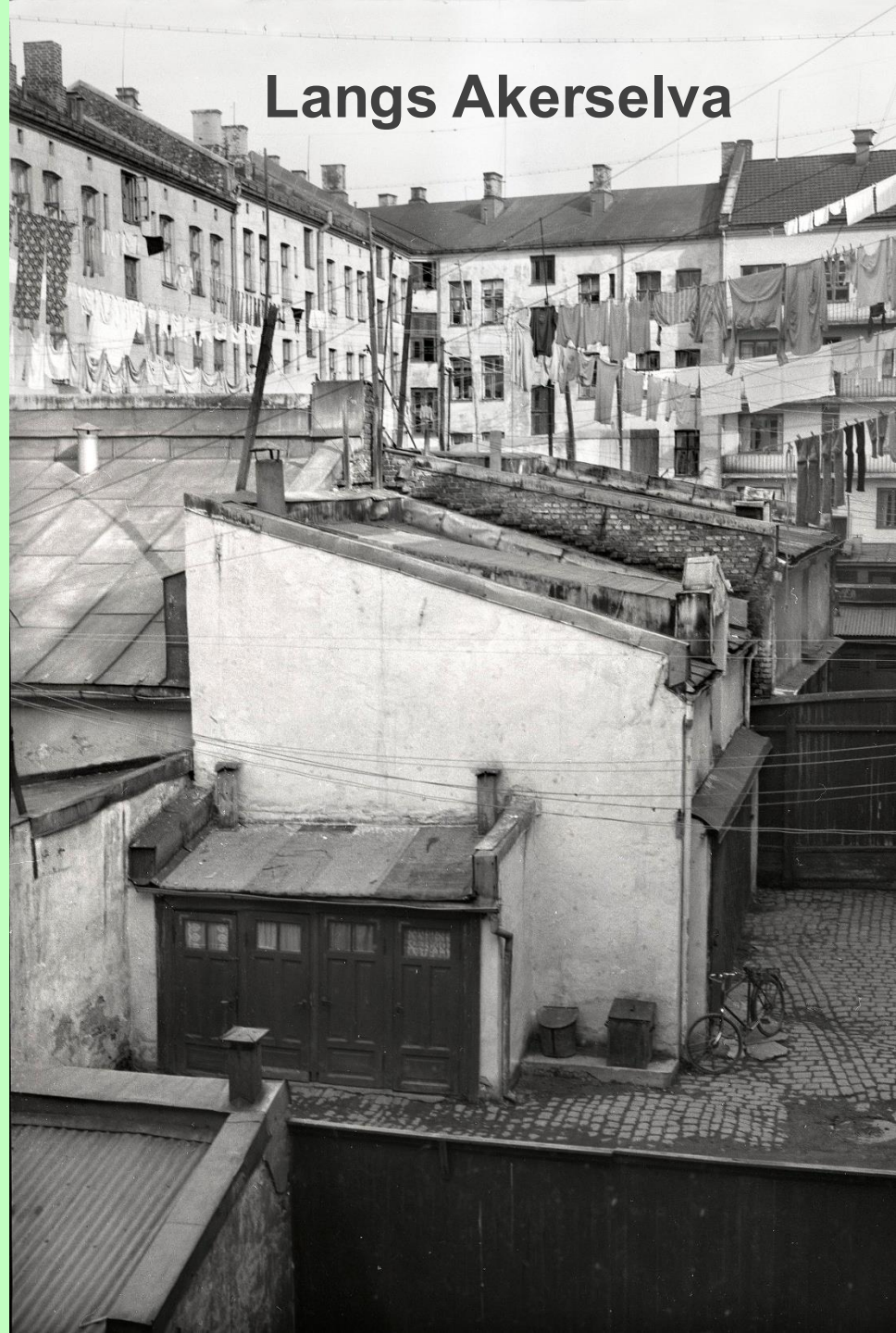

Borgerskap og arbeiderklasse

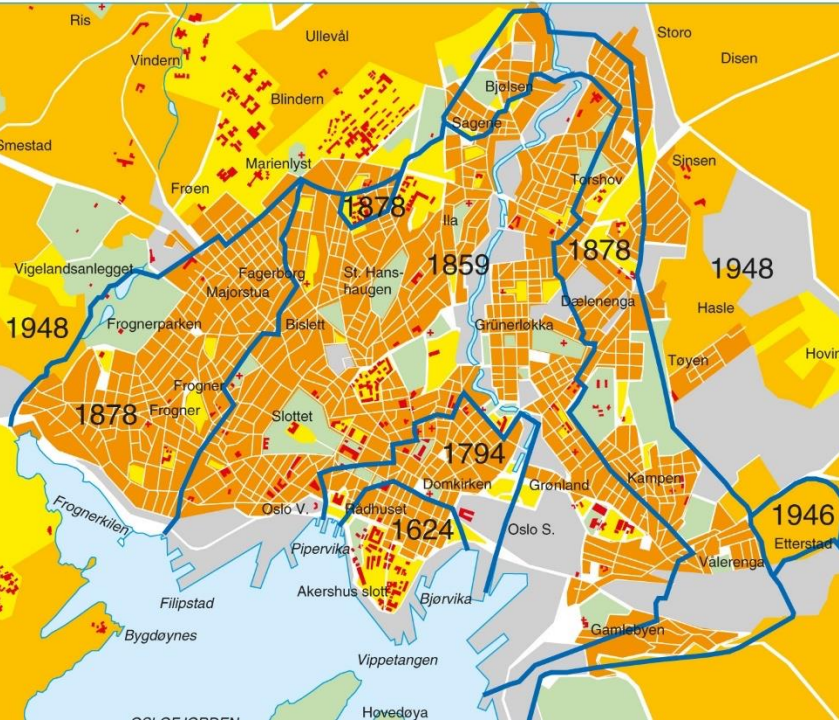
Bak slottet

Langs Akerselva

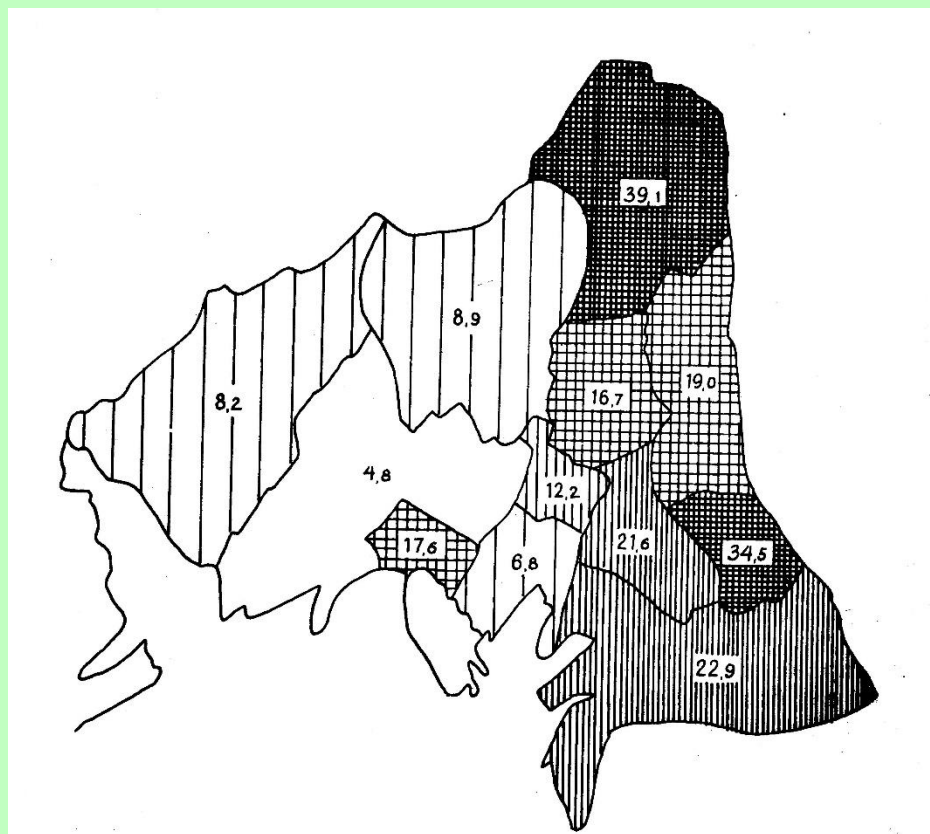
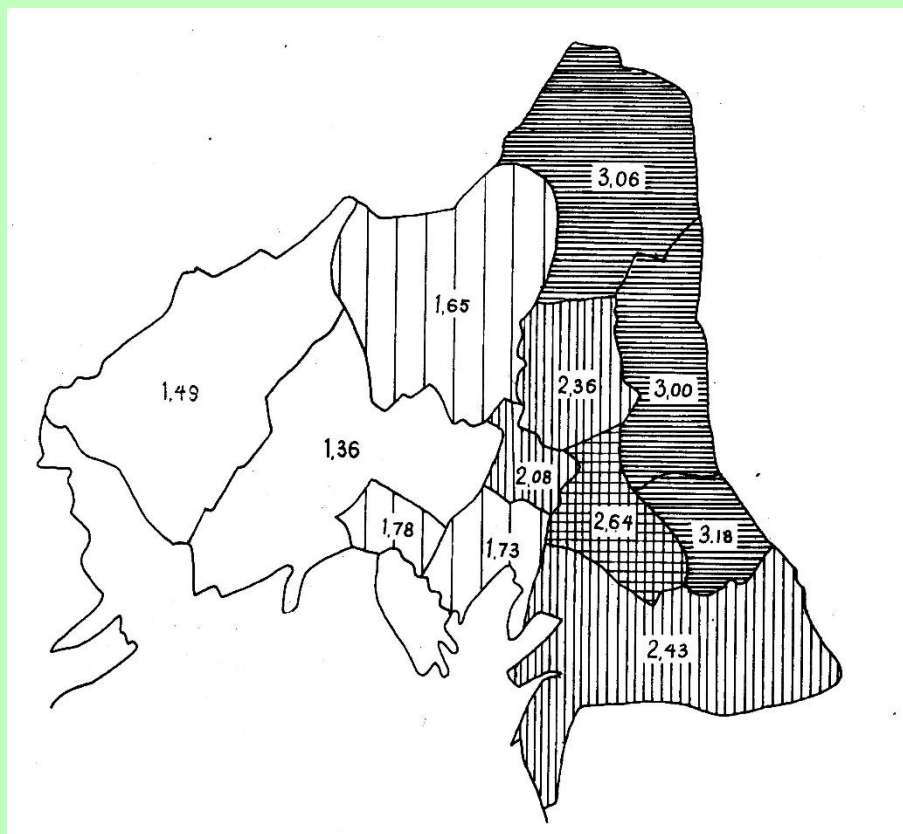
Byutvidelser - murtvang

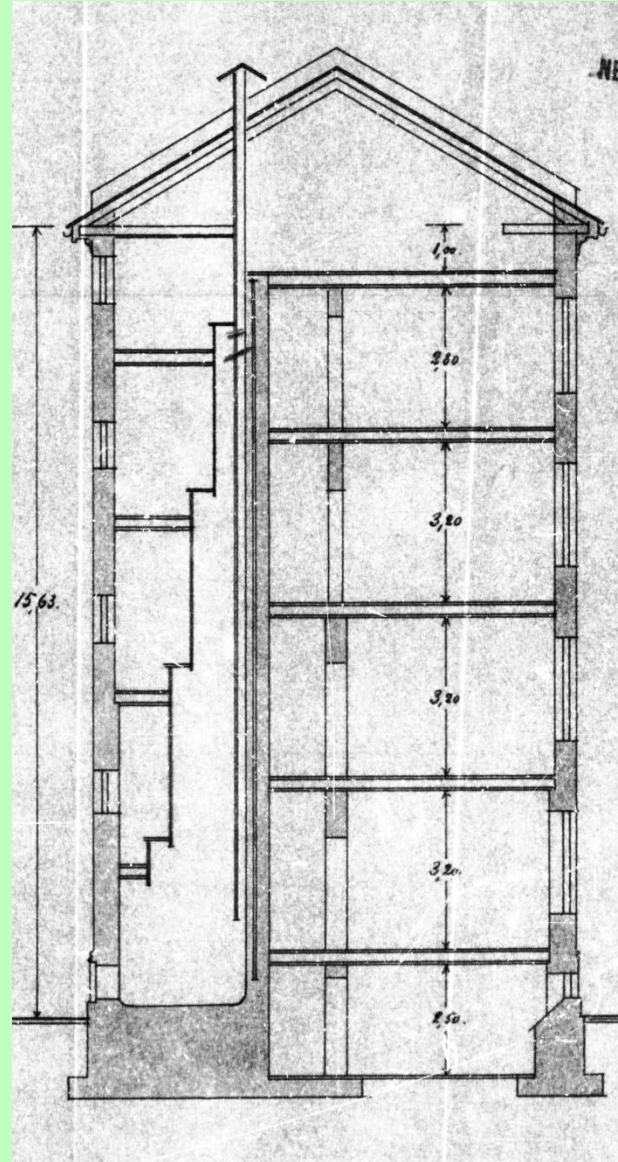
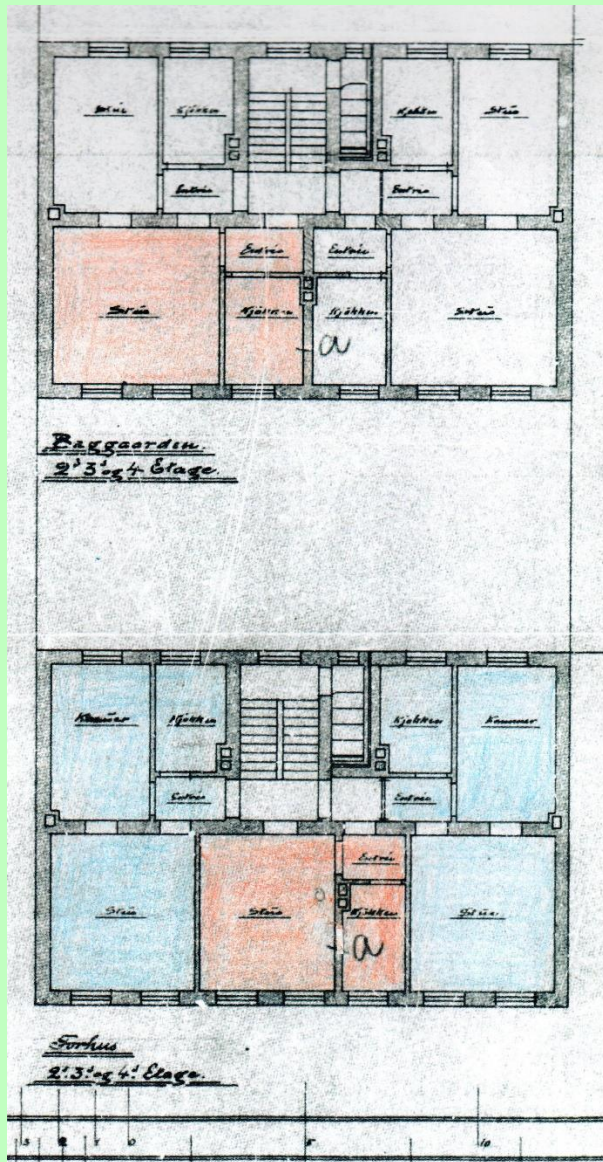
Beboere per rom

1890

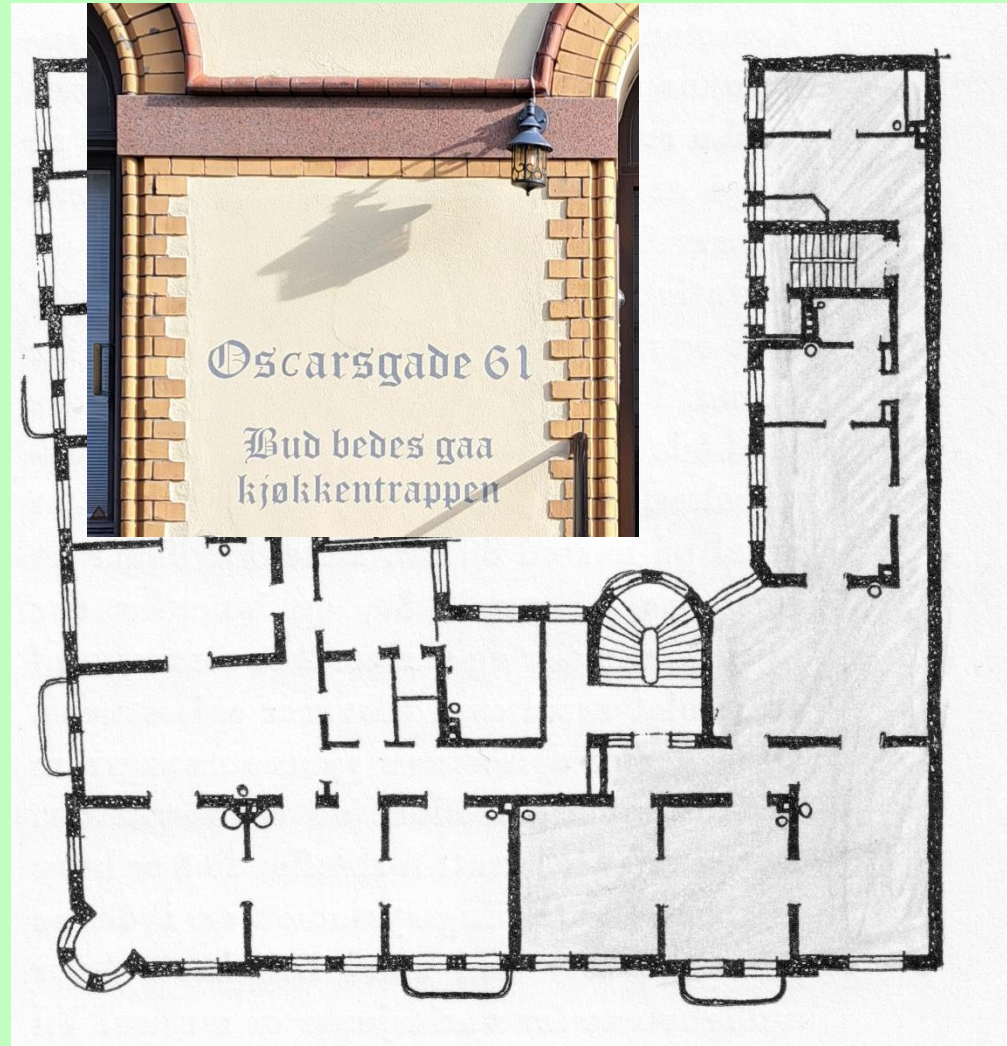
Andel industriarbeidere

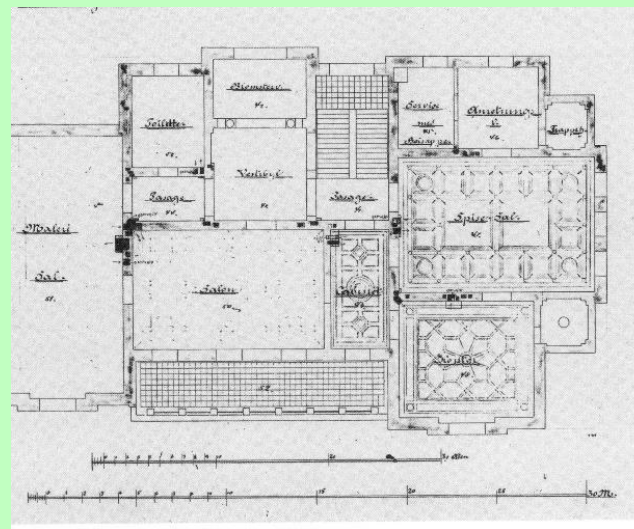
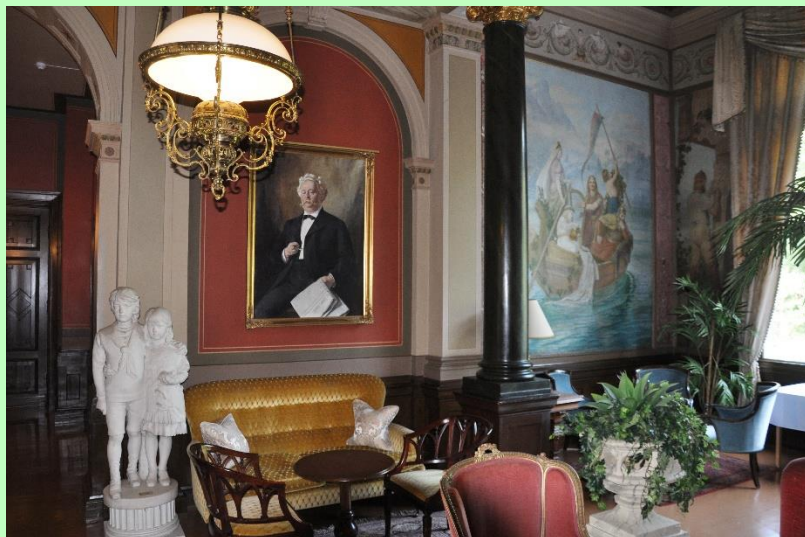
Arbeiderboligen

Borgerboligen

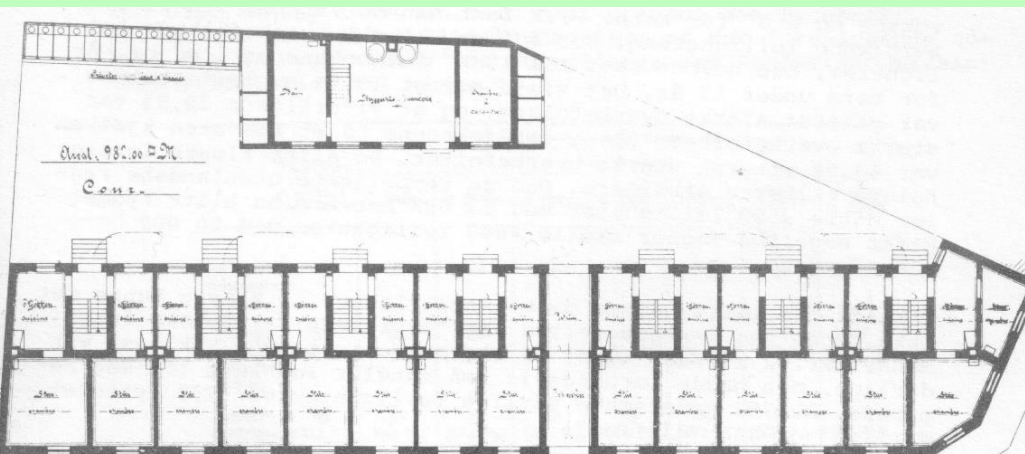
Villa Astrup. Det Norske Videnskaps-Akademi

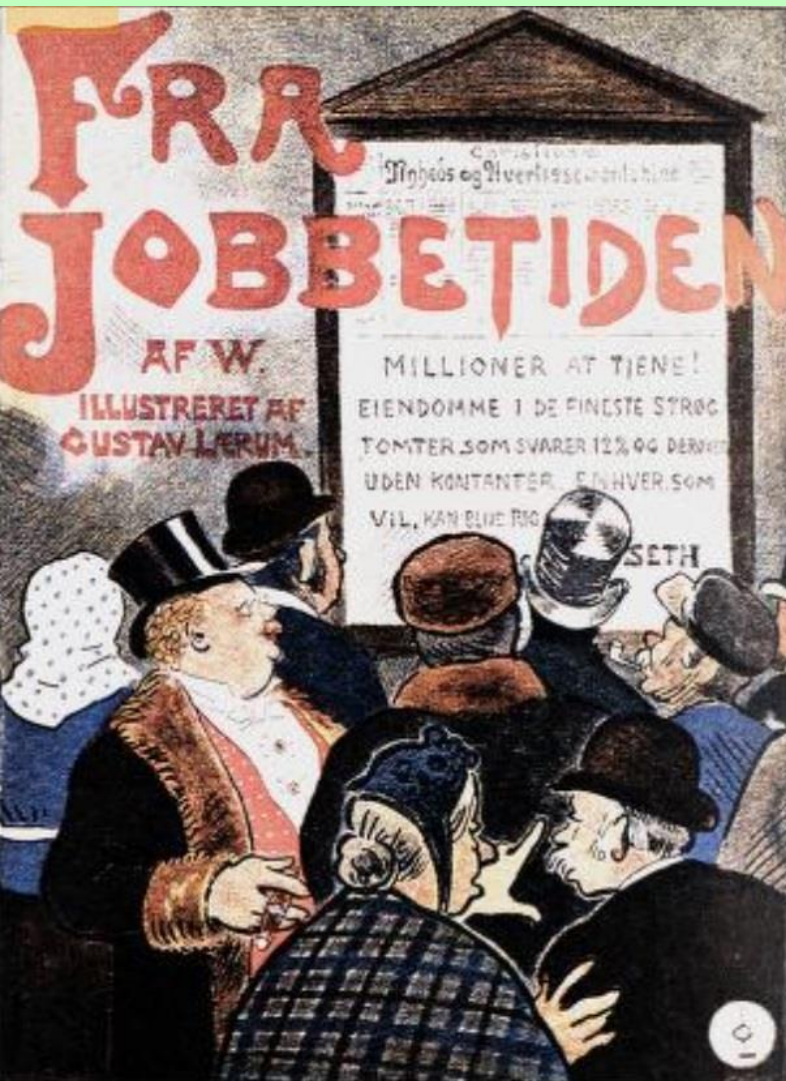
Hans Rasmus Astrup
(1831–1898)

Aktieselskapet af 1851 til Anskaffelse af Arbejderboliger i Kristiania

Politimesteren i Kristiania, Christian F. J. von Munthe af Morgenstjerne

Kristianiakrakket 1899

All privat kapital forduftet fra boligsektoren

Kommunen bygger

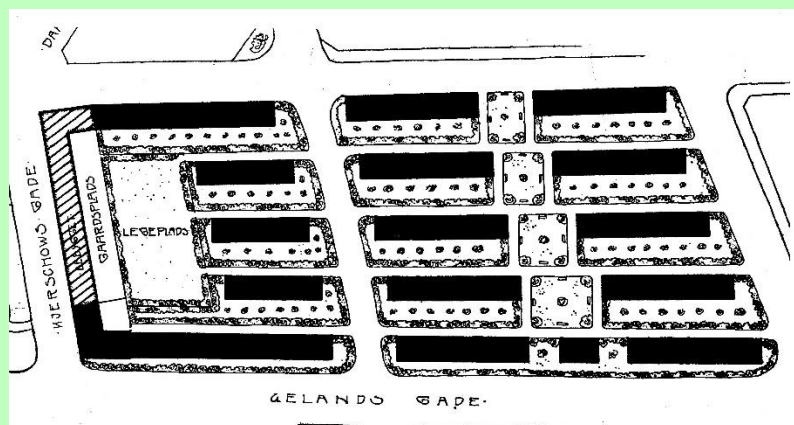
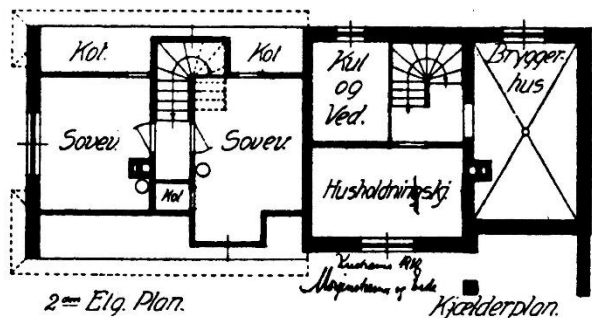
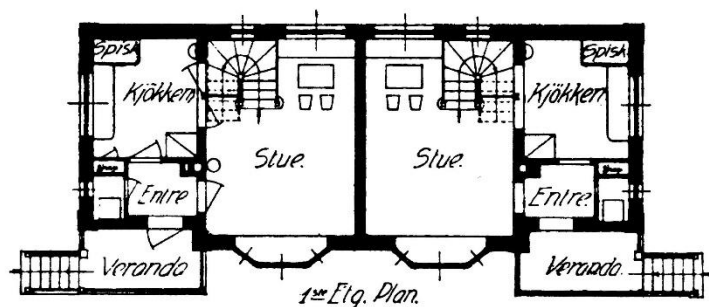
- 1900–1914: Begynnende kommunalt engasjement. Noen få boliger bygges. Bred politisk enighet fra 1912.
- 1914–1916. Dyrtid og husleieregulering.
- 1916–1923: Aktiv kommunal innsats med egenbygging og finansiell støtte.
- 1923–1930: Kommunens innsats trappes ned og begrenser seg til finansiell støtte.
- 1930–1940: Private og kooperative boligselskaper overtar.

1911- 1931 bygget kommunen for egen regning 7200 leiligheter I tillegg kom utbyggingen av 6300 leiligheter fra private, selskaper og enkeltpersoner, som bygget med kommunal støtte.

Hageby eller leiekasserner:

Arctanderbyen og «Rivern». 1911

Ullevål hageby
654 leiligheter fordelt på
drøyt 120 hus

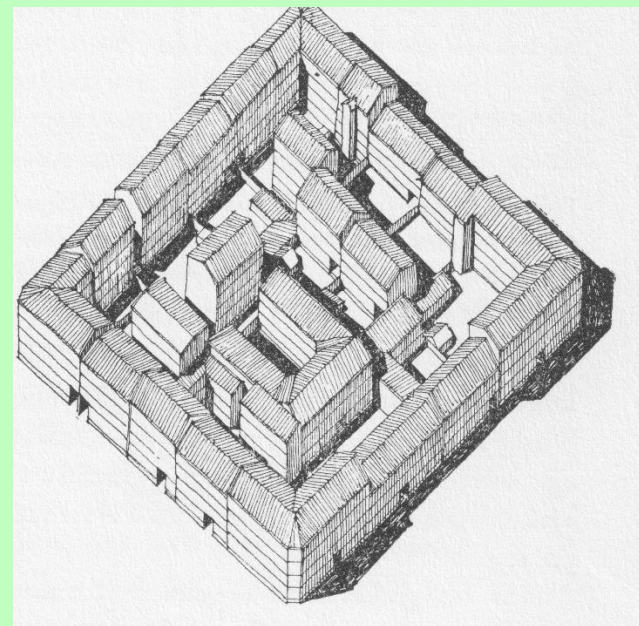
Torshov
1762 leiligheter

PLAN 1934:

Men ingen av Ullevåls naturlige betingelser, ingen av de prosjekter som ble fremlagt kunne gi anledning til å mene for alvor at her kunne arbeiderne flytte inn. Det ble den velavlønnede funksjonær, embedsmann, og den forretningsdrivende som kom til Ullevål – og dermed møysommelig begynte å lære seg å spa i haven, se på bygningssiluetter og rock-gardens, bo i Eventyrveien og Tyrihansstien. **Vi må være takknemlig for at det ikke blev folk fra arbeiderbevegelsens verdifulle tropper som ble utsatt for denne romantiske forsumpning.**

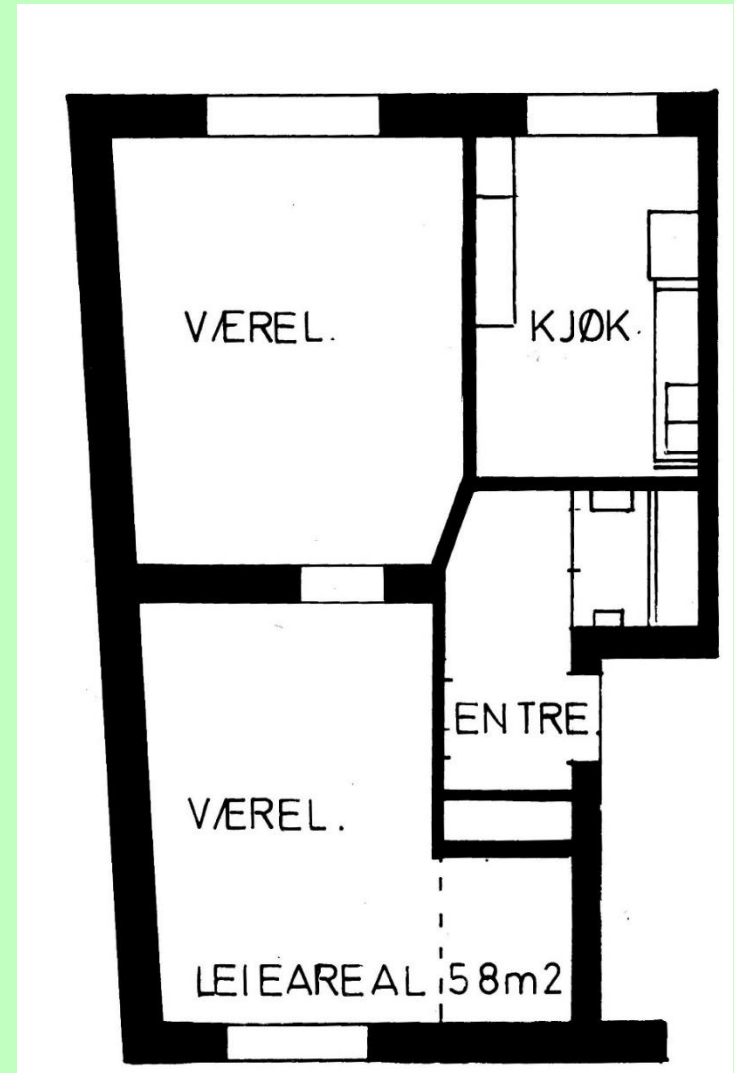

Arbeiderklassen forble
i den gamle
leiegårdbebyggelsen

Enerhaugen folkebad - Vestkantbadet

Villaer og det kulturelle borgerskap i vest

Boligkooperasjonen

1928 Bygningsarbeidernes Boligproduksjon (BB)

1929 Oslo og Omland Bolig og Sparelag (OOBS)

1935 Oslo Bolig Og Sparelag (OBOS) Kommunens byggende organ.

Tre rom og kjøkken på 75 m²
For 20 % av en industriarbeiderinntekt
Den sosialdemokratiske æra og «Den norske modellen»

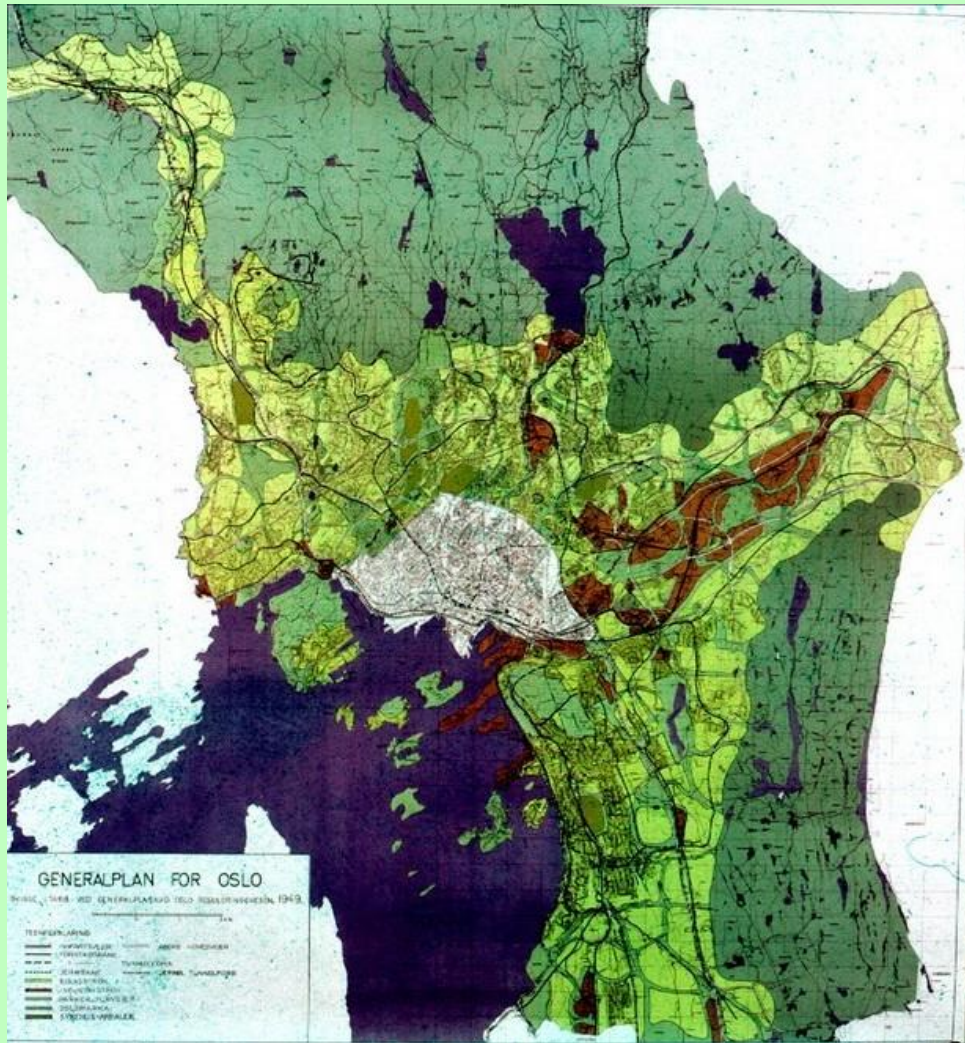
- Staten står for finansiering og lovgivning
- Kommunene regulerer og skaffer rimelige tomter.
- Private og kooperasjonen bygger
- Kooperativt ikke leie (til forskjell fra Sverige).

Det store klassekompromisset

Arbeiderklassen og borgerskapet møtes (teoretisk) i bolig på mellom 75 og 100 m²

Generalplanen for 1950

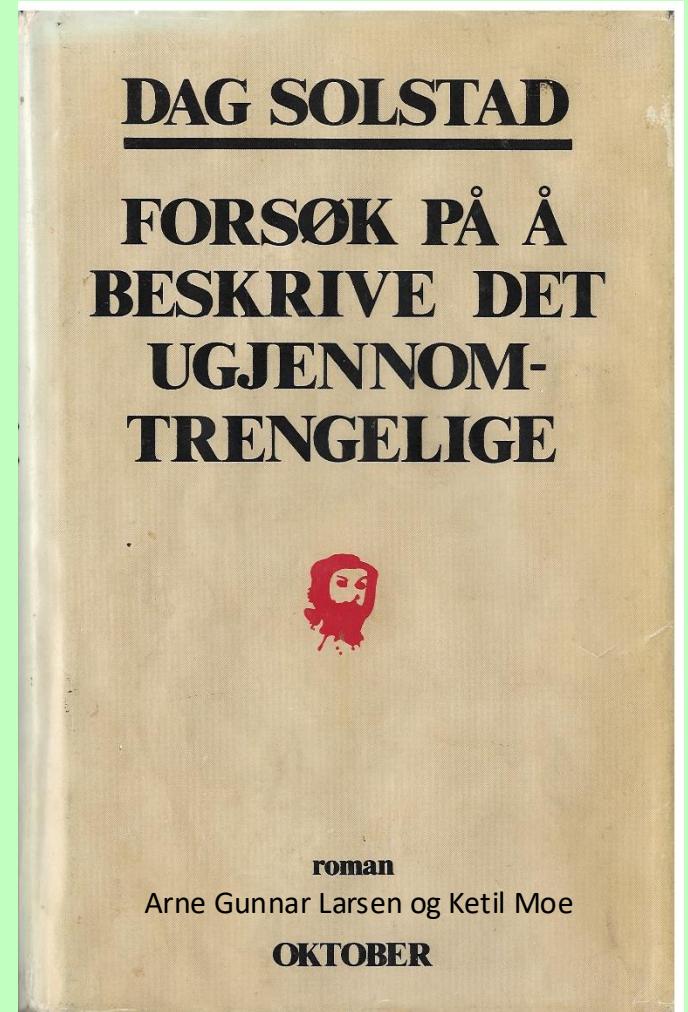
Drabantbyer for folk flest

Fortsatt villaer i vest

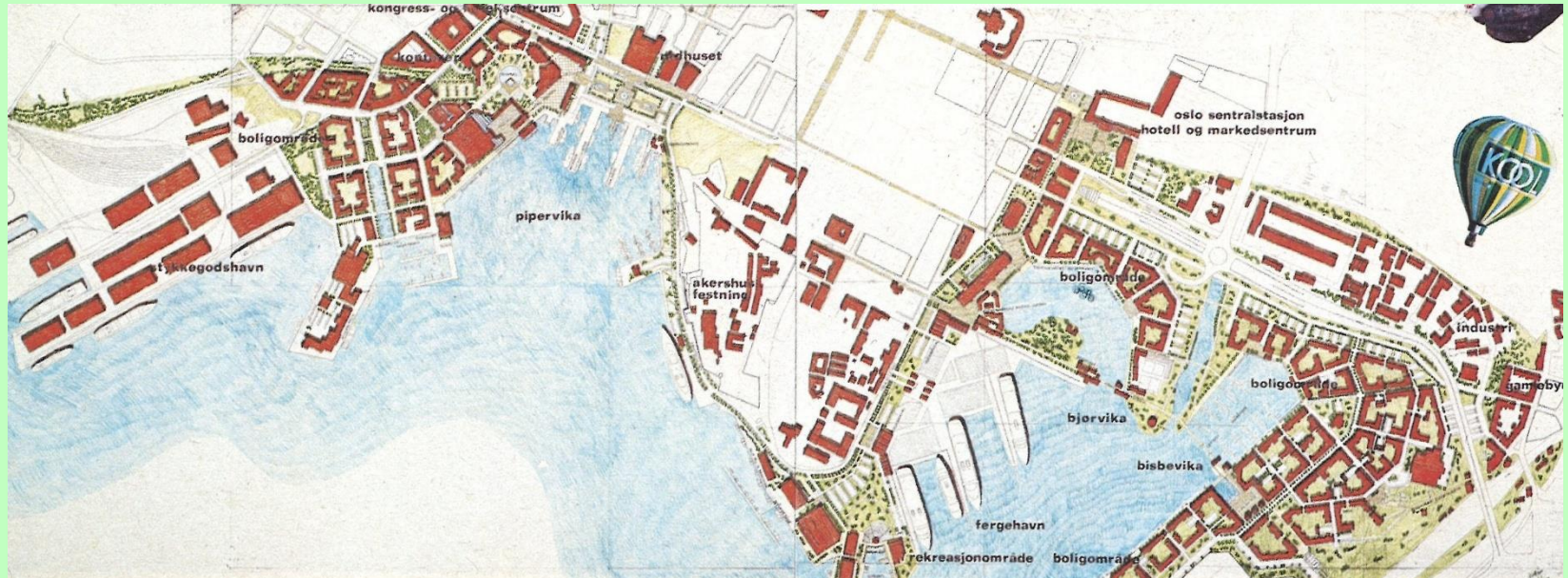
Romsås - Mønsterprosjektet

Idealet blekner

Sentrum og fjorden lokker

Byfornyelsen

Forsterker klasseskillene

Middelklassen inntar Grünerløkka

Boligmarkedet. Dere som har makt og ansvar, vil dere bare ha rikfolk i byen? Vil dere ikke ha folk med vanlige jobber? Vanlige barnefamilier?

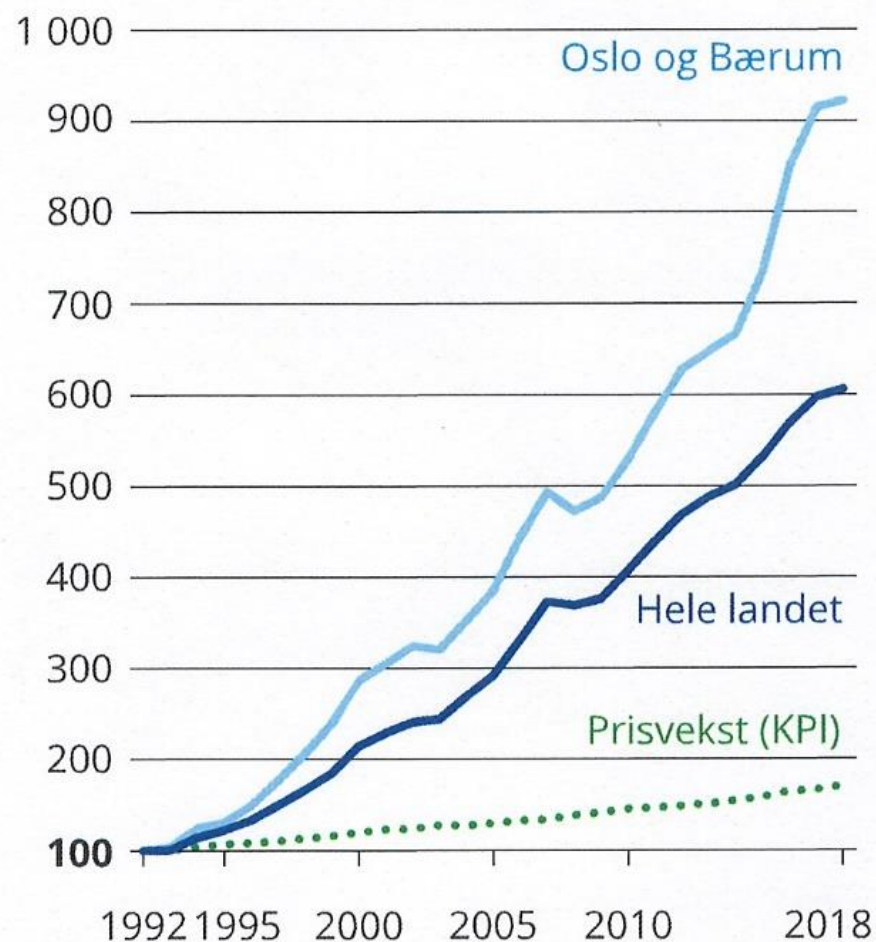
Hvor ble det av den sosiale boligbyggingen?

Fritt marked framfor
pris- og
omsetningskontroll

Tomter til markedspris

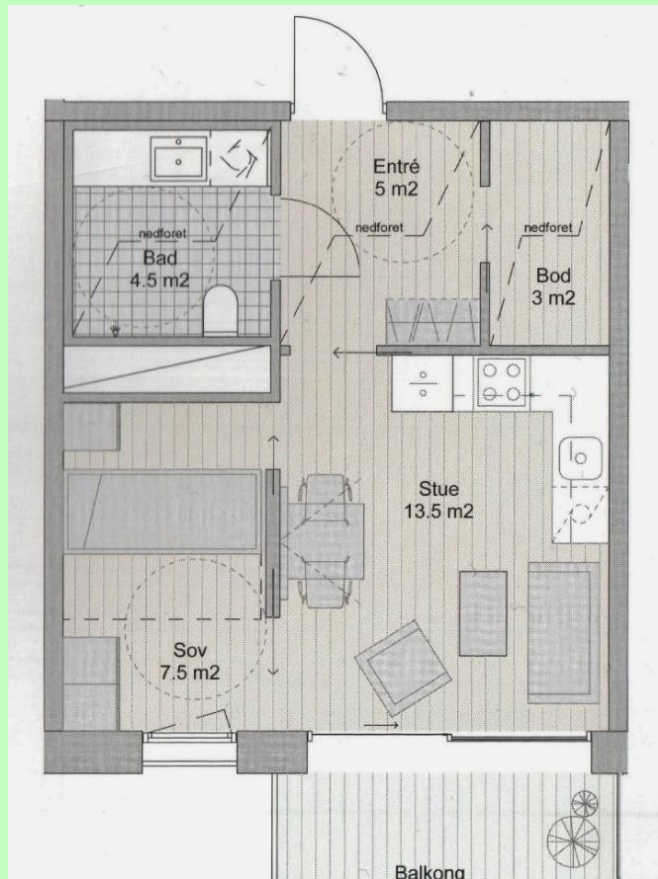
Økte klasseskiller

Figuren viser prisutvikling på brukte boliger.
1992=100

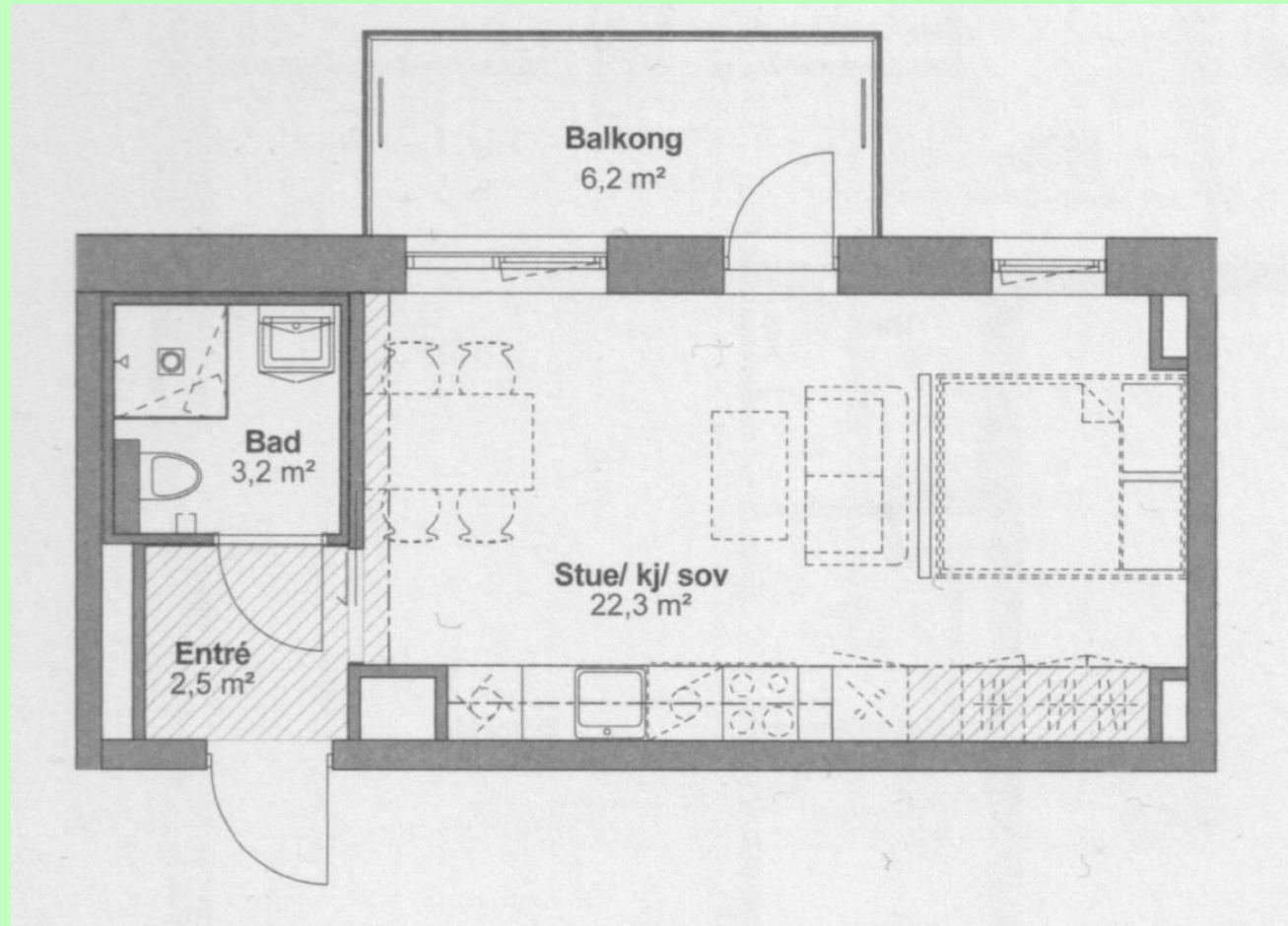
Skremmende utvikling

Minstestandard redusert fra 50 til 30 m²

Røkollen: 37 m² til 3 700 000 kr.

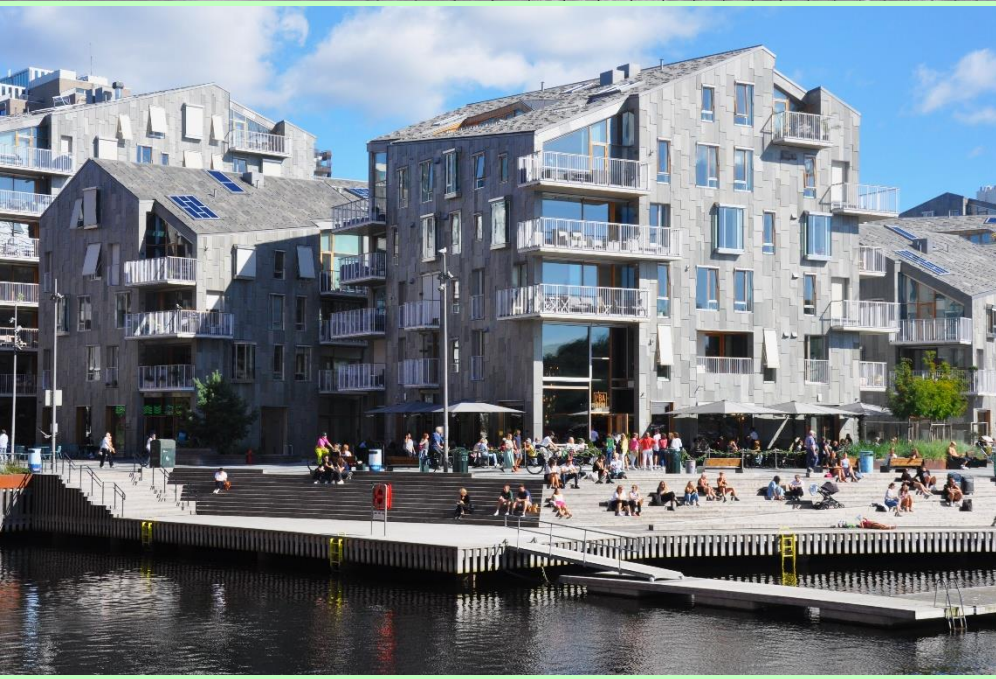
Liten sammenheng mellom pris og byggekostnader

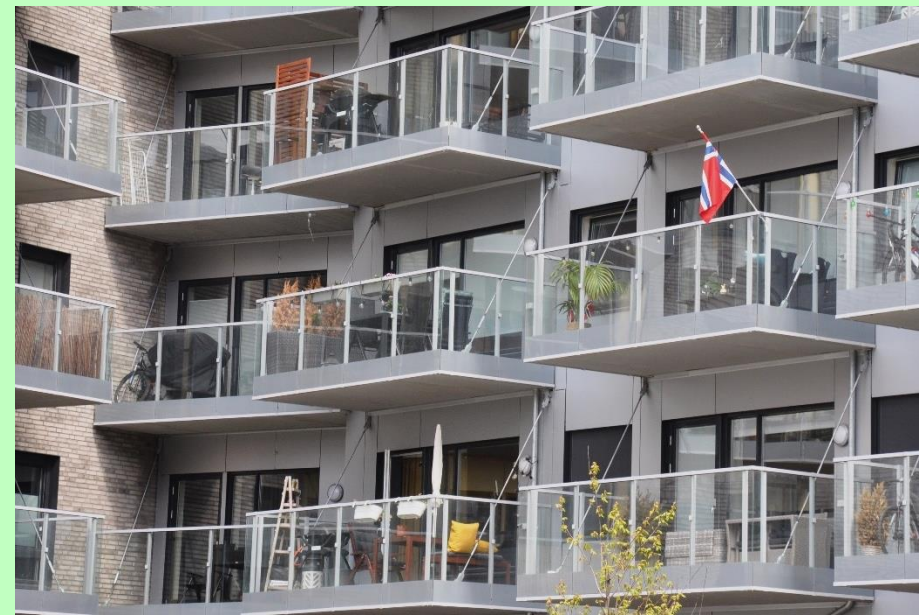
OBOS; 30 m² til 3,3 mill.

Tomt og fortjeneste utgjør 50 % av salgsprisen

Horisontalt klasseskille

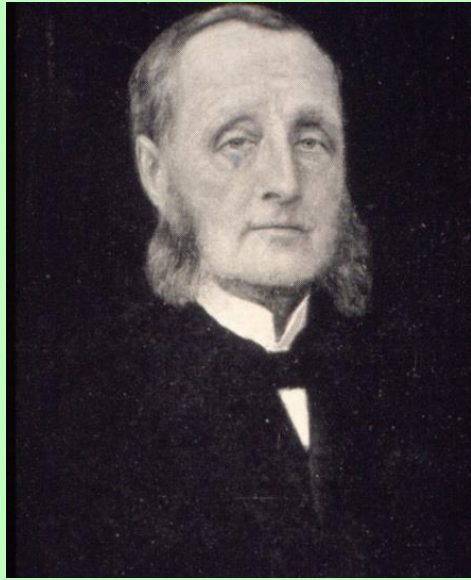

Vertikalt klaseskille

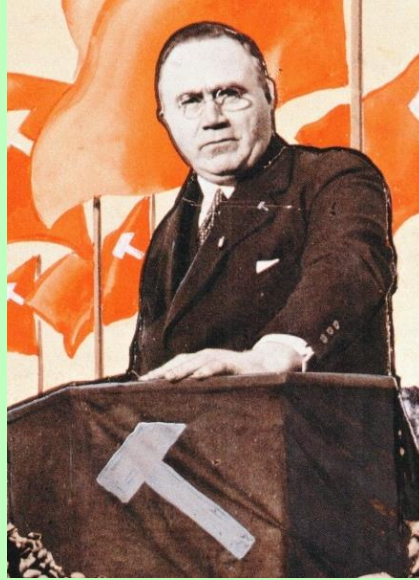
Liberalisme

1850-1900

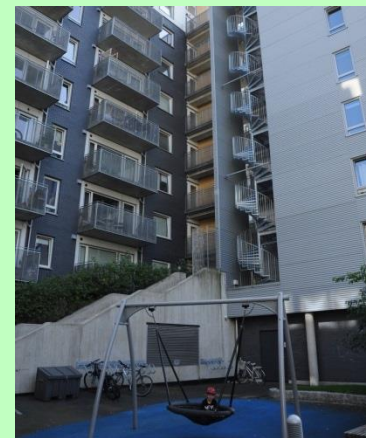
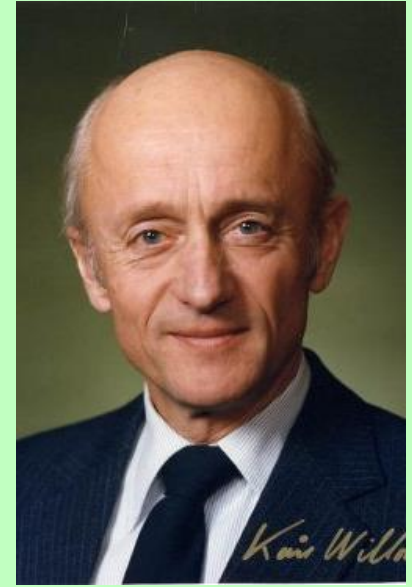
Styring

1900-1980

Liberalisme

1980-2025

*Intensiv boligbygging
Høyere utnyttelse
Mindre leiligheter.....*

Fører ikke til en sosial
boligbygging med
mindre forskjeller

Det eneste som har vist
seg å virke er **pris- og
omsetningskontroll.**
Rimelige tomter.

Filipstad

- Hav Eiendom
- Bane Nor Eiendom
- Entra
- Statens vegvesen

En ny sosial boligbygging, en tredje boligsektor, er fullt mulig

Bøker initiert av BullBY

Oslos byutvikling

De lange linjene. Hovedtrekkene i byens utvikling fra 1624 til våre dager.

Terje Kleven

Boligplanlegging og politikk fra 1850

Jon Guttu og Johan-Ditlef Martens

Samferdselen former Oslo fra 1800-tallet til i dag (fire bøker)

Gustav Nielsen.

Byområder i forvandling. Transformasjoner 1880-2024.

Redaktører: Njål Arge og Tallak Moland.